

NARÓD

Wyjaśnij pojęcia:

Naród – jest ukształtowaną społecznie grupą społeczną zwykle zamieszkującą w zwarty sposób określone terytorium, posiadającą własną kulturę i język, połączoną więziami ekonomicznymi oraz silnie odczuwanymi związkami emocjonalnymi, wynikającymi z poczucia przynależności do wspólnoty.

Patriotyzm – głęboka miłość do własnej Ojczyzny.

Nacjonalizm – postawa głębokiego przywiązania do własnego narodu, solidarności z nimi i gotowości do poświęcenia dla wspólnego dobra. Postawa i ideologia stawiająca interesy własnego narodu ponad inne.

Szowinizm – bezkrytyczny stosunek do własnego narodu, postawa akcentowania swojej przynależności narodowej, połączona z przekonaniem o wyższości swego narodu nad innymi.

Ksenofobia – postawa nienawiści do wszystkiego, co obce.

Rasizm – postawa nienawiści lub pogardy do innej rasy lub ludu.

Megalomania narodowa – postawa nacechowana przesadnym poczuciem wartości własnego narodu, jego możliwości, wiedzy, mania wielkości.

Apartheid – system ścisłej segregacji rasowej stworzony w oparciu o doktrynę głoszącą ustawowe i kulturowe oddzielenie ras i odrębności ich rodzaju, noszący w praktyce cechy rasizmu.

Internacjonalizm – postawa pełnej aprobaty i sympatii wobec przedstawicieli innych narodów, przekonanie, że powinny one ze sobą współdziałać dla osiągnięcia wspólnych celów.

Kosmopolityzm – postawa oparta na podkreślaniu swej wspólnoty z innymi narodami i krajami świata, przy biernym, a często niechętnym stosunku do swojego narodu i własnej ojczyzny.

Obywatelstwo – jest to przynależność jednostki do państwa. Ma ono charakter sformalizowany gdyż to przepisy prawne określają, kto jest obywatelem państwa.

Bezpaństwowiec/apatryda / - osoba nie mająca żadnego obywatelstwa.

Ojczyzna – kraj, w który człowiek urodził się i/lub spędził znaczną część swego życia, w którym mieszka lub, z którym czuje się mocno związany emocjonalnie mimo przestrzennego oddalenia.

Diaspora – rozproszenie jakiegoś narodu wśród innych spowodowane nieszczęściem, klęską, wygnaniem.

Separatyzm – dążenie jakiegoś narodu do wyodrębnienia się, wydzielenia z jakiegoś państwa, albo innej wspólnoty

Stereotyp – funkcjonujący w świadomości społeczeństwa uproszczony, skrótowy i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości odnoszący się do grup społecznych, osób, sytuacji, instytucji, utrwalony wielokrotnym powtarzaniem.

Upředzenie – negatywny stosunek do kogoś lub czegoś, powstały w wyniku powziętych z góry, niesprawdzonych przekonań, wyznawania przesądów itp.

Nietolerancja – brak szacunku, wyrozumiałości dla cudzych przekonań poglądów i postaw, jeśli różnią się one od własnych, łączy się z reguły z nich negatywną oceną oraz potępieniem

Asymilacja kulturowa – całość zmian, którym podlegają jednostki odłączające się od swojej grupy i przystosowujące się do życia w innej grupie różniącej się od niej swą kulturą.

Definicja - naród jest ukształtowaną historycznie grupą społeczną zwykle zamieszkującą w zwarty sposób określone terytorium, posiadającą własną kulturę i język, połączoną więziami ekonomicznymi oraz silnie odczuwanymi związkami emocjonalnymi, wynikającymi z poczucia przynależności do wspólnoty.

- naród to grupa ludzi, których łączy kultura, język, religia, historia, terytorium, pochodzenie etniczne oraz poczucie wspólnoty i odrębności od innych narodów.

Naród jest:

- **wspólnotą historyczną** – wspólnotą posiadającą wspólną przeszłość, tradycje i poczucie więzi
- **wspólnotą terytorialną i etniczną** – więzi ekonomiczne są związane ze wspólnym gospodarowaniem na pewnym obszarze, a wspólnota terytorialna z faktem zamieszkiwania określonego terytorium

- **wspólnotą polityczną** – grupą społeczną podporządkowaną tej samej władzy politycznej, która tworzy państwo. Państwo strzeże odrębności wyrażonej poprzez język, wiarę, obyczaje (kulturę)
- **wspólnotą psychiczną** – wspólnota, która chce być razem, odczuwa silną więź psychiczną, jest przywiązana do narodu i chce poświęcić dla niego rzeczy cenne, nawet życie.

Cechy narodu:

- wspólny język ojczysty
- wspólne terytorium narodowe
- wspólnota więzi kulturowych – wspólna literatura piękna, sztuka i muzyka
- świadomość narodowa - poczucie tożsamości narodowej i odrębności od innych narodów

Czynniki narodotwórcze

- **terytorium** – ludność zamieszkującą dane terytorium wiąże wspólne losy historyczne, które mają wpływ na kształtowanie się narodu. O kształcie terytorium decydują czynniki geograficzne i stosunki z sąsiadami. Naród jest emocjonalnie związany z obszarem, na którym powstał.
- **język** – większość narodów wykształciła się z plemion posługujących się jednym językiem. Język jednoczy członków narodu, pozwala im się identyfikować i jest nośnikiem pamięci zbiorowej (mitów, legend, podań).
- **więzy krwi** (wspólnota pochodzenia) – członkowie narodu mają te same pochodzenie etniczne – wywodzą się od wspólnoty plemiennej połączonej więzami krwi.
- **kultura** – podobne tradycje i obyczaje
- **symbole narodowe** – świadczą o istnieniu narodu i państwa, są czynnikiem łączącym wspólnotę narodową, mają wpływ na kształtowanie się świadomości narodowej. Nawiązują najczęściej do tradycji historycznej państwa i narodu
- **świadomość narodowa** – poczucie przynależności do narodu i kojarzenie swoich losów osobistych z losami narodu. Istnieniu świadomości narodowej towarzyszy założenie, że większość jednostek stanowiących dany naród podziela te same wierzenia, przekonania i cele

Symbole narodowe – podkreślają odrębność jednego narodu od drugiego. Są to: flaga, godło (herb), hymn, rocznice wydarzeń historycznych, święta państwowe i narodowe.

Symbole narodowe Polaków:

- godło – biały orzeł ze złotą koroną, złotym dziobem i złotymi szponami na czerwonym tle,
- hymn – Mazurek Dąbrowskiego od 1927 r.
- barwy – czerwony i biały.

Postawy wobec narodu

- **patriotyzm** – postawa umiłowania własnej Ojczyzny, wypełniania wszelkich obowiązków narzucanych przez konstytucję obywatelowi, stawiania dobra kraju ponad własny interes, szacunku i tolerancji wobec innych narodów.
- **nacjonalizm** – postawa umiłowania własnego narodu i uznawania go za wartość najwyższą, postawa stawiająca interesy własnego narodu ponad inne.
- **ksenofobia** – strach przed tym co obce; postawę wynikającą z tego strachu cechuje niechęć wobec innych narodów, ras, grup etnicznych czy religijnych, która przeradza się we wrogość i nienawiść wobec nich.
- **szowinizm** – postawa bezkrytycznego stosunku do własnego narodu, niedostrzegania jego wad i wyolbrzymiania zalet; pogarda i nienawiść wobec innych narodów. Szowinizm jest często cechą narodów dążących do ekspansji terytorialnej.
- **rasizm** – teoria zgodna z którą wartość człowieka zależy od jego rasy (koloru skóry); z nią łączy się postawa przekonania o wyższości własnej rasy i nienawiść, pogarda do ludzi innej rasy.
- **kosmopolityzm** – przekonanie, że ojczyzną człowieka jest cały świat, zasady organizacji państw są przestarzałe; postawa oparta na podkreślaniu swej wspólnoty z innymi narodami i krajami świata, przy biernym, a często niechętnym stosunku do swojego narodu i własnej ojczyzny.

Porównanie patriotyzmu i nacjonalizmu

PATRIOTYZM	NACJONALIZM
<ul style="list-style-type: none">▪ umiłowanie własnej ojczyzny▪ rzetelne wypełnianie obowiązków narzucanych przez prawo▪ służba wojskowa w obronie własnego kraju▪ przestrzeganie przyjętego prawa, nawet jeżeli nie jest to nam na rękę dla wspólnego dobra np. płacenie podatków (rezygnacja z własnych korzyści)▪ stawianie dobra kraju ponad interes osobisty▪ wartością nadrzędna jest dobro wspólne – dobro wszystkich obywateli (bez względu na ich pochodzenie etniczne – narodowe)	<ul style="list-style-type: none">▪ wartością kluczową jest naród▪ naród powinien posiadać własne państwo▪ wszyscy powinni dbać o rozwój narodu▪ nacjonalizm może być pozytywny – walka o utrzymanie niepodległości, zachowanie własnej tożsamości narodowej; lub negatywny – uzasadnienie agresji gdy przyjmujemy, że nasz naród jest „ważniejszy” czy lepszy od innych narodów▪ skrajną formą nacjonalizmu jest szowinizm – bezkrytyczny stosunek do własnego narodu, wyolbrzymienie jego zalet i niedostrzeganie wad połączone z nienawiścią i pogardą do innych narodów